

Bruxelles, 14. siječnja 2026.
(OR. en)

5306/26

AGRI 19
AGRIORG 1

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Posebni odbor za poljoprivredu / Vijeće

Predmet: Izvješće o evaluaciji Direktive o nepoštenim trgovačkim praksama
– *prezentacija Komisije*
– *razmjena mišljenja*

Za delegacije se u Prilogu nalazi napomena koju je predsjedništvo pripremlilo o navedenom predmetu.

Ministarska razmjena mišljenja o evaluaciji i predstojećoj reviziji Direktive o nepoštenim trgovačkim praksama

U lancu opskrbe poljoprivredno-prehrambenim proizvodima i dalje postoje znatne neravnoteže u pregovaračkoj moći, što često dovodi do nepoštenih trgovačkih praksi. Te prakse narušavaju stabilnost prihoda, povećavaju gospodarsku ranjivost i oslabljuju povjerenje u trgovinske odnose, na štetu poljoprivrednika i malih dobavljača. Jačanje položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom i podupiranje prihoda poljoprivrednih gospodarstava i dalje su ključni ciljevi zajedničke poljoprivredne politike.

Kako bi odgovorila na te izazove, Europska unija dopunila je postojeći tržišni okvir (Uredba o ZOT-u) donošenjem Direktive (EU) 2019/633 o nepoštenim trgovačkim praksama u odnosima među poduzećima u lancu opskrbe poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima u 2019.

Direktivom je utvrđena minimalna razina usklađenosti s pomoću popisa zabranjenih praksi, provedbenih obveza za države članice i zaštitnih mjera usmjerenih na uklanjanje „faktora straha” s kojim se suočavaju dobavljači. Ti su naponi nedavno produbljeni daljnjim inicijativama, uključujući Komisijin prijedlog uredbe o prekograničnoj provedbi propisa protiv nepoštenih trgovačkih praksi i prijedloge za ciljne izmjene Uredbe o ZOT-u 2024., čiji je cilj poboljšati položaj poljoprivrednika i njihovu zaštitu u lancima vrijednosti.

U skladu s člankom 12. Direktive o nepoštenim trgovačkim praksama Komisija je provela prvu evaluaciju Direktive i objavila svoje izvješće o evaluaciji 1. prosinca 2025.¹ [dokument COM(2025) 728 final]. Evaluacija je provedena u ranoj fazi provedbe, s obzirom na kašnjenja u prenošenju u nekoliko država članica i relativno kratko razdoblje praktične primjene. Na njezine nalaze utjecale su i razlike u nacionalnim odlukama o prenošenju, ograničena dostupnost usporedivih podataka i vanjski šokovi kao što su pandemija bolesti COVID-19 i ruski agresivni rat protiv Ukrajine.

¹ ST 16217/25.

Unatoč tim ograničenjima, u evaluaciji je zaključeno da je Direktiva o nepoštenim trgovačkim praksama doprinijela smanjenju određenih nepoštenih trgovačkih praksi, posebno zakašnjelih plaćanja, i boljoj provedbi u cijeloj Uniji. Njime je osigurana i minimalna razina zaštite poljoprivrednika i malih dobavljača u svim državama članicama, čime se doprinosi ravnopravnijim uvjetima. Istodobno se u evaluaciji utvrđuju važni izazovi i područja u kojima bi moglo biti potrebno daljnje razmatranje.

Konkretno, u evaluaciji se, među ostalim, ističe sljedeće:

- nejednaka informiranost poljoprivrednika i dobavljača o njihovim pravima na temelju Direktive,
- niske stope podnošenja pritužbi, uglavnom zbog straha od odmazde i zabrinutosti u pogledu povjerljivosti,
- znatne razlike u provedbenim aktivnostima i praksama među državama članicama,
- nove ili promjenjive prakse kojima bi se moglo zaobići odredbe Direktive i prenijeti nerazmjerne rizike ili troškove na dobavljače, uključujući prakse povezane sa zahtjevima povezanima s održivošću ili modelima plaćanja kao što je plaćanje po prodaji (engl. *pay-on-scan*).

U evaluaciji se podsjeća i na širi kontekst politike, uključujući pokretanje Opservatorija EU-a za poljoprivredno-prehrambeni lanac (AFCCO), analitički rad na pravednoj naknadi za poljoprivrednike i Viziju za poljoprivredu i hranu, u kojoj se naglašava da poljoprivrednici ne bi trebali biti prisiljeni sustavno prodavati po cijenama nižima od svojih troškova proizvodnje, uz istodobno očuvanje tržišne usmjerenosti ZPP-a.

U tom kontekstu i s obzirom na namjeru Komisije da u drugoj polovini 2026. predstavi prijedlog revizije Direktive o nepoštenim trgovačkim praksama, ciparsko predsjedništvo smatra da je pravo vrijeme da pozove ministre i ministrice da razmijene mišljenja o ključnim političkim smjernicama koje bi mogle poslužiti kao temelj za predstojeću reviziju. Ne dovodeći u pitanje područje primjene ili sadržaj predstojećeg prijedloga Komisije, ciparsko predsjedništvo poziva ministre i ministrice da iznesu svoja mišljenja u cilju olakšavanja učinkovite upotrebe dostupnih alata za borbu protiv nepoštenih trgovačkih praksi.

Pitanja za usmjeravanje ministarske rasprave

1. pitanje – Jačanje položaja poljoprivrednika

U kontekstu predstojeće revizije Direktive o nepoštenim trgovačkim praksama, kako bi se tom revizijom mogao dodatno ojačati položaj poljoprivrednika i malih dobavljača u lancu opskrbe poljoprivredno-prehrambenim proizvodima, uz istodobno podupiranje dosljednije i učinkovitije provedbe Direktive u svim državama članicama te poštovanje jedinstvenog tržišta i načela proporcionalnosti?

2. pitanje – Pravednost tržišta

Što mislite o ulozi okvira za nepoštene trgovačke prakse u rješavanju situacija u kojima se nerazmjerni rizici ili troškovi mogu prenijeti na poljoprivrednike, uz istodobnu zaštitu tržišno orijentirane prirode zajedničke poljoprivredne politike?
